

rigtig Forklaring, hvorledes alle Ting var tilgaaet i alle Maader, hvorover Kongen blev ilde tilmode og forandret i alle sine Lemmer.

Da gik han i sit Kammer en Times Tid¹⁾, da han kom til Betænkning, og satte han sig ned at skrive en Arrest til sin egen Dronning. Maatte saa disse to for det Første arrestere Dronningen med saadanne Ord: Vor allernaadigste Konge, Christian den Syvende har befalet at arrestere Madammen, hvorpaa hun straks svarede: Tør I saaledes tale eller gaae ind til en souverain Dronning. Da svarede en Løitnant: Ikke mere en souverain Dronning, men alene en Arrestant, Madam²⁾. Tog han hende saa med Vagt, og satte hende i en Vogn og kørte hende 5 Miil om Natten³⁾. Fra den Tid saa de hverandre ikke mere, og siden arresteredes Struens og Brandt og utallige mange andre, saa ikke en Eneste var tilovers. Kongen bar saadan Frygt for sig, at han skjulte sig⁴⁾ fra Kl. 1 om Natten og hans Søn, Prins Fredrik, som var da et lidet Barn, med ham, til Kl. 6 om Aften, saa intet Menneske vidste i hele Staden, hvor han var, saa det var en saadan ynkelig Tilstand, at alle Mennesker mente, at han var død. Da lukte Kongen et Vindu op og viftede med et hvidt Flag og sagde: Kong Christian den Syvende lever endnu, sørger ikke. Hvorved der blev et saadant Frydeskrig i hele Staden, som aldrig nogen Tid havde været. Alle Mennesker raabte af al Magt ora, ora, ora, Kong Christian den syvende lever endnu.*

4.

Schack-Rathlou og Suhm.

Meddelt af E. Holm.

Allerede paa Suhms egen Tid blev der flere Gange udtalt Forbavselse og Harme over, at han aldrig blev gjort til Danne-

¹⁾ Maaske Kongen faldt i Bøn til Gud.

²⁾ Hun var ganske forhærdet.

³⁾ Fra Staden til Helsingør.

⁴⁾ I et Lønkammer under Slottet, som intet Menneske vidste af.

brogsridder (Storkors af Dannebrog). Da han 1774 fik Kammerherrenøglen, fandt hans Venner, at dette var for lidet, og at han i det Sted burde have havt Ordenen. Schøning skrev dengang til ham, at Budskabet om hans nye Titel mere havde „fortruddt end fornøjet ham“. „Jeg saa“, skriver han, „andre behængte med det hvide Baand, for hvilke højstærede Velynder burde i alle Henseender have Fortrinet. I den første Hede vilde jeg, at, naar Baandet ej kunde faas, burde Nøglen ej være modtagen“ (Udsigt over P. F. Suhms Levnet og Skrifter (Kjbhvn. 1798) S. 77 og 445). Folk vidste at fortælle, at det var Enkedronningen, der havde forhindret, at Suhm fik Baandet, fordi han ikke havde noget godt Ord paa sig i sædelig Henseende (L. Daae: Gerhard Schøning (Kristiania 1880) S. 63 Note). Men det er dog et Spørgsmaal, om det ved denne Lejlighed er gaaet imod Suhms eget Ønske. I det mindste fortæller Bülow i sine Dagbogsoptegnelser (Gehejmearkivet), at da han engang (6 December 1792) havde udtalt til Bernstorff, at han vilde have ønsket, man havde givet Suhm det hvide Baand, havde Bernstorff svaret, at han havde kunnet faa det, dengang han blev Kammerherre, men at han havde foretrukket at blive dette sidste. Strax efter Regeringsforandringen 14 April 1784 havde Kronprinsen den Tanke at give Suhm Baandet; men da forhindrede Schack-Rathlou det. Allerede N. M. Petersen har omtalt dette (Bidrag til den danske Literaturs Historie (V, 2, S. 88 Note)), og han har anført et Par Træk af det Brev, som Schack-Rathlou ved denne Lejlighed skrev for at afværge Ud nævnelser. Imidlertid fortjener Brevet at meddeles fuldstændig. Naar Brevskriveren i det saa stærkt har fremhævet, at Suhms Levnet vakte Skandale i sædelig Henseende, saa har han utvivlsomt rørt ved en Side, hvor Suhm desto værre langt fra var skyldfri; men den hele Opfattelse af, at denne var uværdig til at opnaa det hvide Baand, staar dog paa det grelleste i Modsætning til den almindelige Højagtelse, som Suhm paa Grund af sine mange Fortjenester og sin Karakters Elskværdighed var Gjenstand for, og som fik et saa mærkeligt Udtryk ved hans Jordefærd 1798. Ikke mindre vækker det Forbav-

selse at se Schack-Rathlou her med Hensyn til Suhm anlægge en Sædelighedens Maalestok, overfor hvilken adskillige af det 18de Aarhundredes med Dannebrogskorset dekorerede Hofmænd vilde være komne sørgelig tilkort. Lægger man tillige Mærke til den latterlig strenge Dom, som Schack-Rathlou samtidig fælder over Suhm som Videnskabsmand, faar man Indtryk af en for Brevskriveren lidet klædelig Partiskhed imod Suhm, og man tager næppe fejl, naar man stiller det hele Brev i Forbindelse med Uvilje hos den stok konservative Schack-Rathlou imod den for sine frisindede Meninger vel kjendte Videnskabsmand. Brevet, der er skrevet paa Fransk og her meddeles efter en Koncept i Haandskriftsamlingen paa Ravnholt, følger herefter i dansk Oversættelse. Det er dateret 8 Maj 1784 og skrevet til Johan Bülow som Hofmarskal hos Kronprinsen.

„Jeg kan ikke andet end af mit ganske Hjærte bifalde den Beslutning, Kronprinsen har taget at tildele Lowzow og Dem selv, kjære Ven, det hvide Baand, og jeg er vis paa, at alle ville være enige deri. Men efter at jeg nøje har overvejet, hvad Hans kgl. Højhed gjorde mig den Ære at betro mig igaar om sin Plan at ville foreslaa Kongen at tilstaa Kammerherre Suhm den samme Gunst, beder jeg Dem, kjære Ven, indstændig, at meddele Hans kgl. Højhed i mit Navn, at jeg nu finder flere Betæneligheder derved, som jeg ikke fra først af havde tænkt paa.

1) De, som tro at have Fordel af at kritisere, hvad der nu for Tiden sker eller skal ske, ville ikke undlade at gjøre gjældende, at denne Udnævnelse tyder paa, at Tallet paa Ridderne nu i Fremtiden ligesom tidligere stadig skal gjøres større.

2) Hele det øvrige Publikum vil maaske blive bange for, at det Haab, man havde havt om at se Dannebrogordenen blive uddelt sparsommere og med mere Kritik, ikke vil gaa i Opfyldelse, og

3) Dette Exempel vil være nok til at bringe adskillige, der maaske ellers vilde holde sig tilbage, til, om jeg saa maa

sige, at plage Hs. kgl. Højhed for at opnaa den samme Udmærkelse.

Jeg bør desuden ikke skjule for Kronprinsen, at om man end ikke kan nægte Kammerherre Suhm en vis omfattende Læsning (*une certaine érudition*), saa har han dog ikke Ord for at være en virkelig lærd Mand, og at man med Hensyn til flere af hans Skrifter hverken i Udlandet eller her hjemme fælder nogen gunstigere Dom; men endelig har, hvad der er det værste, hans Vandel i en enkelt bestemt Retning været saa lidet sømmelig og saa lidet værdig for en Mand i hans Stilling og med hans Rang, at den endog i flere Aar efter hverandre har vakt en offentlig Skandale, som Intet vil kunne bringe i Forglemmelse. Dette er saa sikkert, at hans Hustru endog i den sidste Tid skal have gjort indledende Skridt for at blive skilt fra ham.

Alt dette maa De naturligvis, kjære Ven, sige til Prinsen, og hvis Hans kgl. Højhed endnu derefter har nogen Tvivl, saa tilføj, at jeg beder ham ikke bestemme sig, førend han har hørt, hvad Hans Excellence Bernstorff mener derom. Saa-danne som Forholdene ere i Øjeblikket, finder jeg Sagen alvorligere, end jeg paa noget andet Tidspunkt vilde finde den.

Jeg omfavner Eder, kjære Ven, i Tankerne“ o. s. v.

5.

Digt af Philippe Grouvelle til P. A. Heiberg.

Meddelt af E. Holm.

Grouvelle var fransk diplomatisk Agent her i Kjøbenhavn paa den franske Revolutions Tid. Han kom hertil i Slutningen af August 1793. Uagtet Regeringen her hjemme ikke anerkjendte den franske Republik i de første Aar efter dens Oprettelse 21 Septbr. 1792 og altsaa ej heller officielt anerkjendte nogen Repræsentant for den, gav den dog sit Samtykke til, at Grouvelle maatte opholde sig her i den Egenskab, og Bernstorff forhandlede tidt med ham. Men da Regeringen i Begyndelsen af 1796 anerkjendte Republikken, blev han dens